

Commissie voor de
milieueffectrapportage

LOG Graspeel

Toetsingsadvies over het geactualiseerde milieueffectrapport

4 maart 2013 / rapportnummer 2220-75

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Landerd heeft het voornemen een bestemmingsplan vast te stellen voor het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Graspeel, voor zover dat is gelegen op het grondgebied van de gemeente Landerd. Dit bestemmingsplan biedt het kader voor nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen.

Procedure tot 2009

Voor het gehele LOG is in 2008 een plan-MER "Landbouwontwikkelingsgebied Graspeel" opgesteld, aangevuld in 2009¹. Naar aanleiding van ontwikkelingen² rond de vestiging van veehouderijen heeft de gemeente Landerd de wijziging van haar gedeelte van het bestemmingsplan tijdelijk stilgelegd³. De gemeente heeft de procedure inmiddels hervat en het plan aangepast.⁴

MER 2012

Voor het gewijzigde plan, "Bestemmingsplan Graspeel", is het plan-MER geactualiseerd. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')⁵ verzocht een toetsingsadvies uit te brengen over dit geactualiseerde plan-MER.

In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het geactualiseerde plan-MER.

Oordeel

De Commissie is van oordeel dat het geactualiseerde plan-MER het inzicht geeft dat aantasting van natuurlijke kenmerken van de Natura 2000 gebieden met dit voornemen niet voorkomen kan worden. Uit wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast. Omdat er binnen de doelstellingen van de gemeente voor dit plangebied geen alternatieven buiten beschouwing zijn gelaten is de essentiële informatie in het plan-MER aanwezig om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

Het plan-MER is prettig leesbaar en goed gestructureerd. Het laat zien dat de uitvoering van het plan leidt tot toename van de emissies van met name ammoniak, geur en fijn stof en hoe deze toenames zich verhouden tot de van toepassing zijnde grenswaarden.

---

¹ De Commissie heeft over dit plan-MER en de aanvulling daarop geadviseerd op 7 juli 2009, rapportnummer 2220-49

² Waaronder het vaststellen van de Verordening Ruimte door de provincie Noord-Brabant en de discussies over megastallen en mogelijke gevolgen voor de volksgezondheid

³ De wijziging van het bestemmingsplan voor het deel van het LOG dat in de gemeente Mill en Sint Hubert ligt is wel voortgezet en inmiddels onherroepelijk.

⁴ Inmiddels zijn de reconstructieplannen door de provincie ingetrokken, zodat in formele zin geen sprake meer is van een LOG. Omdat lopende zaken wel doorgaan heeft de gemeente besloten het opstellen van een nieuw bestemmingsplan weer op te pakken. Hierbij wordt rekening gehouden met de wijzigingen die voortvloeien uit de Verordening Ruimte en met nieuwe ontwikkelingen, met name het niet doorgaan van een aantal bedrijfsverplaatsingen.

⁵ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

De Passende beoordeling (hoofdstuk 7 van het plan-MER) laat zien dat alle alternatieven kunnen leiden tot een kleine toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Passende beoordeling / Stikstofdepositie

In het plan-MER is uitgebreid ingegaan op de te verwachten effecten van de ontwikkelingen in het gebied op de stikstofdepositie in de omliggende te beschermen gebieden.

In de Passende beoordeling is aangegeven dat alleen ingeval de autonome ontwikkeling sprake is van een daling van de stikstofdepositie. Daarbij merkt de Commissie op dat in de autonome ontwikkeling – en dus impliciet ook in de andere scenario's – wordt uitgegaan van een afname van de landelijke stikstofdepositie ten gevolge van strengere emissie-eisen in het Besluit huisvesting. Dat zou alleen het geval zijn als het aantal dieren gelijk blijft; gelet op de geldende regelgeving is het niet uit te sluiten dat de emissie per bedrijf gelijk blijft doordat de lagere emissie per dierplaats wordt opgevuld met het houden van meer dieren.

In alle scenario's (het plan, het alternatief en de worst case) is, ondanks dat uitgegaan is van een autonome afname van stikstofdepositie, sprake van een toename van de depositie. De Passende beoordeling geeft aan dat in alle omliggende Natura 2000-gebieden de achtergronddepositie al hoger is dan de kritische depositiewaarde. Terecht wordt dan ook in de Passende beoordeling de conclusie getrokken dat aantasting van natuurlijke kenmerken door het voornemen, niet op voorhand uitgesloten kan worden.

Ten onrechte wordt vervolgens gesteld dat de provinciale Verordening Stikstof en Natura 2000 deze negatieve gevolgen voorkomt. Er heeft immers nog geen besluitvorming over de saldering via de provinciale depositiebank plaatsgevonden, zodat niet vaststaat dat mitigatie via de in de Passende beoordeling beschreven salderingsmethode mogelijk is. Het plan-MER ontbeert een meer uitvoerige beschrijving van de verwachte werking van de verordening en de op grond daarvan toe te passen saldering. Zo zou moeten worden aangetoond dat er geen toename van depositie kan plaatsvinden. Daartoe moet ook een duidelijk beeld worden gegeven van de herkomst van de depositieafname en of dat in voldoende mate opweegt tegen de te verwachten toename ten gevolge van de emissietoename in het LOG. Deze beschrijving is nodig om te kunnen beoordelen of een worst case scenario is beschreven die niet leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Daarbij moet worden bedacht dat de Brabantse provinciale verordening niet geldt voor de in de Passende beoordeling genoemde Natura 2000-gebieden in Limburg en Gelderland. Tenslotte moet hierbij nog worden opgemerkt dat de verordening geen rekening houdt met andere stikstofbronnen dan (intensieve) veehouderijen.

Voorgesteld is een voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan op te nemen, op grond waarvan voorafgaande aan de vergroting of omschakeling van een bouwvlak om meer

dieren te houden, bij het vergroten van het aantal dieren door de verdere invulling van het geldende bouwvlak, of andere ontwikkelingen die een toename van de depositie kunnen veroorzaken, aangetoond moet worden dat er geen significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen optreden. Het opnemen van deze voorwaarde heeft alleen gevolgen op projectniveau; het geeft op planniveau niet de zekerheid dat aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten.

De gemeente Landerd heeft in voorbereiding van het vernieuwde ontwerpbestemmingsplan en dit plan-MER de uitbreidingsmogelijkheden voor de landbouw in dit gebied sterk teruggebracht ten opzichte van het oorspronkelijke voornemen uit 2009. Er is nu sprake van één nieuwvestiging en de uitbreidingsmogelijkheden van bestaande bedrijven zijn gelijkwaardig aan de mogelijkheden in het overige buitengebied.

Binnen de doelstellingen van het voornemen om verplaatsing/nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen mogelijk te maken ziet de Commissie mede daarom geen wezenlijk andere alternatieven met minder gevolgen voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Uit wetgeving volgt echter dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁶ met succes wordt doorlopen.⁷

2.2 Geur

In het plan-MER is uitgebreid ingegaan op de te verwachten effecten van de ontwikkelingen in het gebied op de geurbelasting van de voor geur gevoelige objecten in de omgeving. Geconstateerd wordt dat er bij alle woningen in het gebied een toename van de geurbelasting kan plaatsvinden, maar dat dit inherent is aan de ontwikkeling van het gebied. Gesteld wordt dat er sprake blijft van een goed woon- en leefklimaat.

Bij de woningen in het plangebied is de cumulatieve geurbelasting (aangeduid als achtergrondbelasting) berekend. Er is ingegaan op de grenswaarden voor de directe geurbelasting en die voor de cumulatieve geurbelasting. Voor de grenswaarden voor de cumulatieve geurbelasting is aansluiting gezocht bij het aantal gehinderden dat door de gemeente acceptabel wordt geacht.

De Commissie merkt op dat niet is ingegaan op de directe geurbelasting van de woningen in het plangebied en het direct aangrenzende gebied. In paragraaf 1.2 van bijlage 4 wordt wel aangehaald dat voor een aantal veehouderijen de geurbelasting om omliggende woningen een beperking in het maximum aantal te houden dieren betekent. Uit de verdere informatie die daarop volgt is echter niet af te leiden dat in de berekeningen deze maximale aantallen zijn gehanteerd. Uit de tabel op pagina 43 van het plan-MER blijkt dat bij 10 van de 22 beschouwde woningen in het plangebied de cumulatieve geurbelasting stijgt tot boven de norm

---

⁶ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁷ Art. 19g en 19h, Natuurbeschermingswet 1998.

die volgens het gemeentelijk geurbeleid geldt voor de directe geurbelasting dit gebied, terwijl de geurbelasting bij deze woningen in de huidige situatie (in de meeste gevallen ruimschoots) aan deze norm voldoet.

Hoewel een beoordeling van de directe geurbelasting in zijn algemeenheid bij bestemmingsplannen voor het buitengebied niet voor de hand ligt, zou het in dit geval aanbeveling verdienen deze beoordeling te betrekken bij de verdere besluitvorming. Het onderhavige plan is immers gericht op het mogelijk maken van vestiging en uitbreiding van individuele bedrijven en de locatie en de maximale omvang van deze bedrijven alsmede de ligging ten opzichte van geurgevoelige objecten is exact bepaald. De directe geurbelasting kan volgens de Commissie één van de aspecten zijn die in de nog uit te voeren GES wordt beoordeeld (zie paragraaf 2.3 van dit advies).

Hierbij merkt de Commissie nog op dat het verlagen van de grenswaarde voor de directe geurbelasting in dit plan-MER ten onrechte als alternatief is gepresenteerd, omdat dit geen betrekking heeft op een andere invulling van het voornemen.

2.3 Gezondheid

In het plan-MER is uitgebreid ingegaan op de effecten van het plan voor de emissie van fijn stof. Voor wat betreft de overige gezondheidsaspecten wordt (in paragraaf 6.5 van het plan-MER) verwezen naar het IRAS/RIVM rapport uit 2011.

Uit het plan-MER blijkt niet duidelijk of er al een Gezondheid Effecten Screening (GES) is gemaakt voor dit plan; de paragrafen 6.5.2 en 6.5.3 lijken wat dat betreft wat tegenstrijdig. Desgevraagd werd vanwege de gemeente aangegeven dat de GES nog niet beschikbaar is; deze wordt opgesteld op grond van de definitieve MER-en voor het bestemmingsplan Graspeel en het bestemmingsplan Buitengebied Landerd. Hoewel in het onderhavige plan-MER dus geen duidelijkheid is gegeven over de invloed van eventuele gezondheidseffecten op de besluitvorming ten aanzien van het plan, geeft de conclusie in paragraaf 6.5.3 voldoende zekerheid dat dit aspect wel zal worden meegewogen in de besluitvorming.

De Commissie beveelt aan om bij het uitvoeren van de GES expliciet aandacht te besteden aan de aspecten fijn stof, geur en zoönosen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Landerd

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van gemeente Landerd

Besluit: wijziging van bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14

Activiteit: Het planologisch mogelijk maken van het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Graspeel

Bijzonderheden: Geactualiseerde MER n.a.v. het opnieuw opstarten van de bestemmingsplan-procedure

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in Staatcourant en de Koerier van 7 januari 2009

ter inzage legging MER: 9 januari t/m 20 februari 2009

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 6 februari 2009

toetsingsadvies MER en Aanvulling daarop uitgebracht: 7 juli 2009

aanvraag toetsingsadvies over het geactualiseerde MER ontvangen: 28 november 2013

het geactualiseerde MER is niet ter inzage gelegd

toetsingsadvies uitgebracht: 4 maart 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ing. H.H. Ellen

Ing. J.H. Grit (secretaris)

Drs. S.R.J. Jansen

Drs. ing. F. ten Thij

Dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- (2220-53) Actualisatie planMER Bestemmingsplan Graspeel gemeente Landerd (14 november 2012)
- (2220-54) Bijlagen planMER Bestemmingsplan Graspeel gemeente Landerd (14 november 2012)

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het geactualiseerde milieueffectrapport LOG Graspeel

ISBN: 978-90-421-3684-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

